

Notes geològiques

Dades paleontològiques d'un Jaciment del Liàsic de Regués (Tortosa)

per

JOSEP CLOSAS MIRALLES

DESPRÉS dels profunds estudis geològics sobre les formacions secundàries de les comarques tarragonines, duts a terme per eminents geòlegs, com Mallada, Vilaseca, Wurm, Bataller, Fallot, Faura, Smith, Schriel, etc., etc., de caràcter general o en sentit monogràfic de zones limitades, sembla que hom té poca feina a fer-hi, però en el curs de diverses excursions i en la comesa de treballs topogràfics, sovint tenim ocasió de reconèixer i observar els terrenys en llocs allunyats de les vies de comunicació; per tant, ens és possible assenyalar fenòmens i troballes que poden haver passat desapercebuts als il·lustres autors que hem citat.

Sense pretensions, i a mesura que el treball quotidià ens permeti ordenar les dades anotades i estudiar els materials recollits, anirem donant compte dels resultats assolits.

Així, doncs, avui podem donar raó d'un interessant jaciment fòssilífer del Liàsic de Regués.

Es troba situat a la vall d'Engraix, formada pel barranc del mateix nom. Aquest barranc té un curt recorregut, només d'uns 2 quilòmetres. Neix en els plans de Farrúbio, i aboca les seves aigües al marge dret del barranc de la Vall Cervera, i a uns 2 quilòmetres i mig del poblat de Regués, en iniciar-se la plana formada per la terrassa més enlairada de l'Ebre.

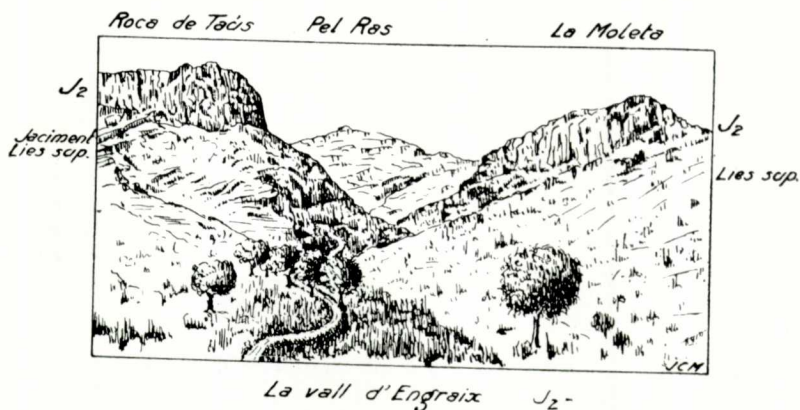
Sobresurten en els límits dels dos costats de la vall els cingles de la Roca de Taús i la Moleta que li donen aspecte feréstec i grandiositat.

En començar la vall d'Engraix, tot just deixada la plana quaternària, hom troba les calcàries dolomítiques atribuïdes al Triàsic superior, i tal com es va pujant, es troben les calcàries més o menys margoses i gresoses fins al voltant de la cota 300 m. on esdevenen, gairebé, un veritable gres margós, de tons groguencs, formant bancs de diferents potències separats per estretes capes argiloses. En aquests estrats gresos, orientats ENE. a OSO. i amb bussaments d'uns 20° al SSE., hem trobat una abundant fauna fòssil constituïda, essencialment, per gran nombre de braquiòpodes, com ja és comú en les formacions liàsiques.

Estudiat el material recollit amb l'ajuda del Dr. J. R. Bataller,

que amablement ens ha permès estudiar amb els exemplars del Museu del Seminari, hi hem reconegut les següents espècies :

- Grypheaea Beaumonti* Riviere.
Rhynchonella Bouchardi Dav.
Rhynchonella Bouchardi, var. *calva* Dubar.
Rhynchonella Bouchardi, var. *Flamandi* Dubar.
Rhynchonella jurensis Quenst.
Rhynchonella jurensis, var. *limata* Dubar.
Rhynchonella Batalleri, var. *tifritensis* Flamand, sp.

- Rhynchonella*, sp. aff. *Batalleri* Dubar.
Rhynchonella dumbletonensis Dav.
Rhynchonella cf. *cynocephala* Richard.
Rhynchonella meridionalis E. Desl.
Rhynchonella cf. *Linki* Choffat.
Rhynchonella punctata, var. *arcta* Dubar.
Rhynchonella Verneuilli E. Desl.
Rhynchonella, nov. sp. aff. *Verneuilli* Dubar.
Terebratura decipiens E. Desl.
Terebratula decipiens, var. *Rollier* Dubar.
Terebratula Jauberti, var. *Pyrenaica* Dubar.
Terebratula Jauberti, var. *Batalleri* Dubar.
Terebratula Jauberti, var. *Batalleri* a la var. *Leymerici* Dubar.
Terebratula cf. *Stephani* Dav.
Terebratula sp. aff. *punctata*.
Terebratula Edwardsii Dav.
Zeilleria Jauberti E. Desl.
Zeilleria Mariae D'Orb.
Zeilleria Verneuilli E. Desl.

Aulacothyris agnata Roll.

Aulacothyris, sp.

Belemnites, sp.

Haugia variabilis D'Orb.

Hildoceras, sp.

Arca, sp.

Cal remarcar el desenvolupament formidable que en aquest jaciment pren la *Rh. Bouchardi*, que, dintre la molta variabilitat de formes que té l'espècie, l'hem trobada representada per sis d'elles, a més de les vars. *Calva* i *Flamandi*.

Així, doncs, la presència de la *Rh. meridionalis* i de la *Zeilleria Jauberti* colloquen el terreny en el Liàsic superior de fàcies espanyola. A més, la relativa abundor d'Ammonites, i el fet de trobar-hi altres espècies, que prenen més increment en l'Aalenia, com la *Rh. cf. cynocephala* i fins en l'Oolític inf. com la *Rh. cf. Linki*, la *Ter. cf. Stephani* i la *Rh. dumblentonensis*, ens inclinen a situar aquests terrenys en els nivells superiors del Liàsic, terrenys que creiem que es continuen cap a la vall de Farrúbio, com podrem comprovar quan tindrem classificats els materials pendents d'estudi que guardem d'aquella localitat, i juntament amb els dels cingles del coll Roig, atribuïts al Juràssic mitjà, i la bona cartografia de què podem disposar actualment, ens farà factible situar amb relativa precisió els veritables límits i situació estratigràfica dels terrenys que integren el vessant tortosí d'aquesta tan feréstega i formosa serralada, coneguda pels Ports de Beceit.

Per fi ens cal remarcar la troballa de l'*Haugia variabilis*.—D'Orb, que constitueix una nova espècie que cal addicionar a les llistes de fòssils dels Liàsic català.

Bibliografia de les obres consultades :

A més de la bibliografia de la nostra nota anterior *Una nova clapa del Juràssic de Tarragona*, hem consultat :

BATALLER, J. R.—*Sur le Jurassique de la partie méridionale de la Catalogne (Puertos de Tortosa)*, B. S. G. F.—V. 26, pàg. 101. París, 1926.

E. E. DESLONGCHAMPS.—*Paléontologie française. Terrains jurassiques*. París, 1862-85.

A. D'ORBIGNY.—*Types du Prodrome de Paléontologie stratigraphique universelle. Annales de Paléont.*, 1908.